

2. „Fyzický“ seminář z Vývojové psychologie II

Vyberte si jedno z následujících témat (1, 2 nebo 3), které písemně zpracujete a doneste si je s sebou na druhý „fyzický“ seminář dle vaší seminární skupiny. Provedený rozhovor je možné nahrát také na diktafon, mobil a donést s sebou na USB, společně si jej poté budeme moci prezentovat a pracovat s ním. Volba jednoho z okruhů je zcela na vás – záleží tedy pouze na vašich osobních preferencích, v případě zájmu je také možné zpracovat více témat. Každý student však musí přijít na seminář připraven (tedy s patřičnými podklady). Vaše podklady budou opět podnětem ke společné diskuzi ve skupinách.

Úkol pro všechny: Zamyslete se nad svým vztahem ke stáří a k seniorům (co vás ve vztahu k nim pravděpodobně ovlivnilo, jak vnímáte jejich postavení v dnešní společnosti, zda je jejich přítomnost v rodině pro vás důležitá, jaké máte se staršími osobami osobní zkušenosti v rámci interpersonálního kontaktu...). V čem všem může být role prarodičů pro rodinu přínosem?

1) Pozdní dospělost a krize středního věku

Nastudujte si problematiku vývojových změn v období pozdní dospělosti, na základě těchto informací se vám pak bude lépe provádět rozhovor s cílovou skupinou, informace z literatury srovnajte se skutečnostmi zjištěnými z rozhovoru.

Provedte rozhovor s mužem a ženou ve věku 40-60 let, v rozhovoru se zaměřte na přirozené vývojové krize u mužů i u žen (můžete se dotknout tématu nástupu puberty u dívek i u chlapců, problematiky těhotenství a porodu, menopauzy/andropauzy aj.). Zjistěte, která období ve svém životě považoval/a daný člověk za krizová, zda považuje současné období za krizové a v čem, případně zdali předpokládá krizové období v budoucnosti a proč. Zjistěte, jaká jsou podle něj/ní přirozená krizová období u jedinců opačného pohlaví. Jak se vyrovnává s vývojovými krizemi partnera, dětí, rodičů? Zamyslete se nad tím, zda někdo ve vašem blízkém okolí (např. rodič) procházel krizí středního věku tak, jak je definována v literatuře. Zamyslete se nad tím, jak je problematika krize středního věku prezentována v médiích.

V rozhovoru s danou cílovou skupinou se dále zaměřte na postihnutí:

- změn v rodičovské roli
- změn ve vztahu k partnerovi
- změn ve vztahu k vlastním rodičům
- změn v profesní roli

Ve výše uvedených oblastech se zároveň zaměřte na zjištění současného stavu, plánů do budoucna, vzpomínek na plány z minulosti a jejich uskutečnění. Snažte se zjistit jeho/její vztah k uskutečněným a neuskutečněným plánům. Jaké prostředky volil/a k dosažení svých cílů. Jaké vyrovnávací strategie využívají při jejich nedosažení?

2) Stáří a umírání

Provedte rozhovor s osobou:

- a) ve věku 65-75 let
- b) nad 80 let

V rámci rozhovoru si zaznamenávejte také informace z pozorování – všimněte si jeho/jejího vzhledu, vyjadřovacích schopností, mimiky, pantomimiky, emotivity, oblečení, případně úpravy místnosti atp.

Rozhovor strukturujte podle následujících témat:

1. Co byste řekl(a) o svém dětství?
2. Co se vám v životě nejvíce podařilo?
3. Prožila jste nějaké těžké zklamání?
4. Uvědomila jste si v určitém věku, že stárnete? Kdy a za jakých okolností?
5. Co byste chtěl(a) v dalších letech života ještě prožít?
6. Změnil se v posledních letech váš vztah k mužům/ k ženám?
7. Existuje něco, čeho se v životě nyní obáváte, co vám dělá starosti?
8. Změnil/a byste něco na svém životě?
9. Co vám nyní přináší největší radost?

Dále se snažte zjistit, co nabízí současná společnost seniorům

Jak se současná společnost vyrovnává s péčí o staré lidi a jaké jim nabízí možnosti v zájmové oblasti? Za jakých okolností staří lidé tyto možnosti využívají? Oslovte některé seniory ve vašem okolí a zjistěte, které z těchto služeb využívají. Rovněž se zaměřte na jejich zájmovou oblast. Jakým zájmovým činnostem se věnují. Jakým činnostem by se chtěli ve svém věku věnovat, a není to z nějakého důvodu možné.

Pokud budete mít příležitost, proveďte pro srovnání rozhovor se seniorem/seniory žijící v domově důchodců či jiném zařízení tohoto typu.

Snažte se zjistit jeho způsob trávení času v domově. V čem je mu pobyt zde ulehčením a v čem zátěží. Pokuste se zjistit důvody jeho odchodu do domova. Zda to byla jeho volba nebo volba někoho jiného. Zda udržuje vztah s rodinou a v jaké podobě. Pokuste se postihnout, jak se adaptoval(a) na zdejší prostředí. Co mu/jí vyhovuje, co by rád/a změnil/a.

Zamyslete se nad rolí smrti v životě starého člověka

Jak se tato role mění v průběhu života? Jaké jsou možné pohledy na smrt, strategie na vyrovnání se s ní? Zamyslete se nad vývojovými úkoly Eriksona, a nad dalšími významnými osobnostmi psychologie, které se fenoménem smrti zabývali. „Jak se v naší společnosti umírá?“, Jaký je pohled veřejnosti na smrt?

3) Mladá dospělost – sebereflexe

Prostudujte si v relevantní literatuře charakteristiku období mladé dospělosti, zjistěte, k jakým vývojovým změnám zde dochází, jaké jsou hlavní vývojové úkoly tohoto věku a porovnejte je se svými vlastními individuálními zkušenostmi. Pro srovnání proveďte rozhovor ještě s jinou osobou (kamarádem, příbuzným atp.), který se též nachází v období mladé dospělosti. Jak je to s vaším vlastním postojem k profesní, partnerské a rodičovské roli? Jaká témata jsou pro vás aktuálně v životě nejvíce důležitá? Jaké „krize“ nejčastěji řešíte, co vám naopak přináší největší uspokojení? Bylo pro vás obtížné rozhodnout se o vlastním profesním zaměření – jak jste tuto volbu prováděli (např. samostatně, intuitivně, s pomocí rodičů, přátel atp.)? Jaký je nyní váš vztah a postoj k rodičům, resp. změnil se nějak od období adolescence, jak? Jak vidíte, plánujete svoji budoucnost? Považujete se sami již za osobnostně zralé?